

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1944 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående livränta åt Irma Marianne Jansson m. m.

I en den 28 januari 1944 dagtecknad proposition nr 66, som hänvisats till bankoutskottets förberedande handläggning, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, framlagt förslag i fråga om vissa livräntor m. m.

I fråga om motiveringen för de framlagda förslagen får utskottet, i den mån ej redogörelse härför lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

1:o.

Livränta åt Irma Marianne Jansson. Under punkten 1 av förevarande proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att till Irma Marianne Jansson må, så länge hon lever ogift, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. utbetalas den ersättning, som med tillämpning av förordningen den 18 juni 1927 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, skulle ha tillkommit henne, därest hon vid Arne Ingemar Karlssons den 3 augusti 1942 inträffade död varit gift med denne.

Under färd i en roddbåt i samband med patrulltjänst den 3 augusti 1942 i trakten av Fjällnäs blev värnpliktige nr 1543—46—1940 Arne Ingemar Karlsson så svårt skadad i bröstet av ett vådaskott, som avlossades av en värnpliktig, att han omedelbart avled.

Uti en den 20 september 1943 dagtecknad skrift har Irma Marianne Jansson, Stockholm — under förmälan att hon varit trolovad med Karlsson, att vigsel mellan dem varit utsatt att äga rum den 9 augusti 1942 samt att hon den 30 november 1942 nedkommit med ett barn, vartill den avlidne varit fader — anfört följande. Hennes fästmans frånfälle hade drabbat henne mycket hårt. Hennes äktenskap hade gått om intet och barnet hade blivit fött utom äktenskapet. Om hon hunnit gifta sig före olyckshändelsen, hade hon för egen del varit berättigad till livränta efter den avlidne. Hon vore nu hänvisad att försörja icke blott sig själv utan även barnet med allenast den ringa hjälp, som av riksförsäkringsanstalten beviljad livränta till barnet utgjorde. Hon kunde icke finna det rättvist, att den omständigheten, att äktenskapet icke hunnit ingås, skulle få en så avgörande betydelse för henne och barnets framtid. Hon hemställde därför, att ersättning måtte beredas henne och barnet efter samma grunder som om äktenskap varit ingånget, då olyckan inträffade.

Utskottet.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får hemställa,
att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

2:o.

Livränta åt Wendela Maria Blomér. Under punkten 2 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att den änkan Wendela Maria Blomér jämlikt Kungl. Maj:ts dom den 29 mars 1943 tillkommande årliga livräntan å 600 kronor må från och med budgetåret 1944/45 bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande att å ersättningsbeloppet icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 29 januari 1941 ägde sammanstötning rum å allmänna landsvägen Hemse—Linde i Linde socken mellan en kronan tillhörig, av Gotlands artillerikår disponerad lastbil och en cykel. Bilen framfördes i tjänsten av värnpliktige nr 319—17—1939 Ture Erik Alfred Svensson och cykeln kördes av slaktaren Axel Ernst Blomér från Hemse. Blomér skadades så svårt, att han kort därefter avled.

Sedan kronan i domstolsväg förpliktats att till Blomérs änka Wendela Maria Blomér utgiva bland annat en årlig livränta av 600 kronor att utgå från den 29 januari 1941, hava *arméförvaltningens tyg- och civila departement* i skrivelse den 5 oktober 1943 anfört bland annat följande.

Genom beslut den 4 och den 12 maj 1943 hade tygdepartementet med anlitande av till departementets förfogande stående medel till förste stadsfogden i Stockholm, till vilken Kungl. Maj:ts dom ingivits för verkställighet, utbetalat den del av de utdömda livräntebeloppen, som avsåge tiden från och med den 29 januari 1941 till och med den 30 april 1943, eller 1 433 kronor 45 öre, därav 78 kronor 61 öre utgjorde ränta. Då Svensson icke torde ha gjort sig skyldig till grov vårdslöshet vid tillfället i fråga, syntes kronan med hänsyn till föreskrifterna i förordningen den 22 juni 1939 (nr 286) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten, sakna regressrätt mot honom beträffande belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av nu avsedda händelse. På grund av vad sålunda anförts hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av den verkställda utbetalningsåtgärden, anvisa medel för utgivande till änkan Blomér för tiden intill den 1 juli 1944 av livränta med sammanlagt 2 133 kronor 45 öre jämte ränta å 700 kronor enligt förut angiven grund.

Härjämte hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga proposition om anvisande av erforderliga medel att utgå såsom livränta till änkan för tid från och med den 1 juli 1944 under hennes återstående livtid, så länge hon levde ogift.

Genom brev den 22 oktober 1943 medgav Kungl. Maj:t med godkännande av den verkställda betalningsåtgärden i vad livräntan belöpte å tiden från den 29 januari 1941, att kostnaderna i förevarande avseende för tiden allt intill den 1 juli 1944, tillhoppa 2 131 kronor 79 öre jämte på angivet sätt beräknad

ränta, finge bestridas av anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarets motorfordon. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna för livränta till änkan Blomér för tid därefter.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts förevarande framställning hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande förslag.

3:o.

Livräntor till Erland Carlsson och Augusta Carlsson. Under punkten 3 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att lantbrukaren Erland Carlsson och hans hustru Augusta Carlsson jämlikt Göta hovrätts utslag den 13 oktober 1942 tillkommande livräntor, uppgående till för vardera 25 kronor för månad, må från och med budgetåret 1944/45 bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande att å ersättningsbeloppen icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 31 augusti 1941 framförde värnpliktige sergente Sture Gunnar Olsson å allmänna landsvägen Väring—Tidavad en kronan tillhörig lastbil och påkörde då en cyklist, hemmadottern Tyra Alice Frideborg Carlsson, som skadades så svårt, att hon avled.

Sedan Olsson och kronan, såvitt nu är i fråga, i domstolsväg förpliktats att solidariskt till vardera av Tyra Carlssons föräldrar, lantbrukaren Erland Carlsson och hans hustru Augusta Carlsson, utgiva en med hänsyn till Tyra Carlssons medvällande till två tredjedelar av vad eljest skolat utgå jämkad livränta med 25 kronor för månad under makarnas återstående livstid, räknat från den 31 augusti 1941, hava *arméförvaltningens tyg- och civila departement* i skrivelse den 2 mars 1943 anfört i huvudsak följande.

Enär av häradsrättens utslag måste anses framgå, att Olsson icke gjort sig skyldig till grov vårdslöshet vid tillfället, och då han ej heller eljest syntes ha låtit komma sig till last något förfarande eller någon underlåtenhet av beskaffenhet, varom förmäldes i förordningen den 22 juni 1939 (nr 286) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten, torde kronan icke äga regressrätt mot honom beträffande belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av trafikolyckan. Tygdepartementet hade enligt beslut den 20 november och den 1 december 1942 av tillgängliga medel låtit till makarna Carlsson utanordna dem tillkommande livräntebelopp för tiden till och med den 31 augusti 1942, utgörande tillhopa 600 kronor. Emellertid borde fråga om utbetalning av livräntebelopp, jämlikt föreskrift i Kungl. Maj:ts brev den 19 juni 1942 angående decentralisering av vissa försvarsväsendet berörande ersättningsärenden, underställas Kungl. Maj:ts prövning. På grund härav finge tyg- och civila departementen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av den verkställda utbetalningen, anvisa ett belopp av 1 100 kronor för gäldande av de å tiden från och med den 1 september 1941 intill den 1 juli 1943 belöpande livräntorna.

Härjämte hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga proposition om anvisande av erforderliga livräntebelopp att utgå till makarna Carlsson från och med den 1 juli 1943 under deras återstående livstid.

Med godkännande av utbetalningen förordnade Kungl. Maj:t den 2 april 1943, att kostnaderna för makarna Carlsson enligt domstolsutslaget för tiden intill den 1 juli 1944 tillkommande livräntebelopp, tillhopa 1 700 kronor, skulle gäldas från anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarsväsendets motorfordon. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig viljö framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna för livräntor till vederbörande för tid därefter.

Utskottet.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förevarande förslag och hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

4:o.

Livränta åt Karl Johan Johansson. Under punkten 4 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att den förre stenhuggaren Karl Johan Johansson jämlikt rådhusrättens i Luleå dom den 8 februari 1943 tillkommande årliga livräntan å 250 kronor må från och med budgetåret 1944/45 bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande att å ersättningsbeloppet icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 27 november 1940 påkörde värnpliktige Nils Erik Jansson å Storgatan i Luleå under framförande i tjänsten av en kronan tillhörig personbil förre stenhuggaren Karl Johan Johansson, Luleå, vilken gående varit på väg över gatan, med påföljd att Johansson åsamkades vissa kroppsskador.

Sedan Jansson i domstolsväg förpliktats att till Johansson — som genom eget vållande medverkat till olycksfallet i sådan grad att honom tillkommande skadestånd skäligen borde jämkas till hälften av vad eljest skulle utgå, såvitt nu är fråga — utgiva en årlig livränta av 250 kronor, hava *arméförvaltningens tyg- och civila departement* i skrivelse den 22 oktober 1943 anført bland annat följande.

Med anlitande av under händer varande medel hade tygdepartementet låtit till Johansson utbetala — förutom ifrågakommande skadeståndsbelopp — livränta för tiden från och med den 9 februari till och med den 8 november 1943 med 187 kronor 50 öre. Då Jansson icke torde ha gjort sig skyldig till grov vårdslöshet vid tillfället, syntes kronan med hänsyn till föreskrifterna i förordningen den 22 juni 1939 (nr 286) med bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten, sakna regressrätt mot honom beträffande belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av olycksfallet. På grund av vad sålunda anförts hemställde tyg- och civila departe-

menten, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av den verkställda betalningsåtgärden, anvisa medel för utgivande till Johansson för tiden intill den 1 juli 1944 av livränta med sammanlagt 348 kronor 61 öre.

Härjämte hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga proposition om anvisande av erforderliga medel att utgå såsom livränta till Johansson för tid från och med den 1 juli 1944 under hans återstående livstid.

Genom brev den 12 november 1943 medgav Kungl. Maj:t, med godkännande av betalningsåtgärden, att kostnaderna för tiden intill den 1 juli 1944 finge med ett belopp av 348 kronor 61 öre bestridas av anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarets motorfordon. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna för livränta till Johansson för tid därefter.

Utskottet, som funnit sig böra biträda vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

5:o.

Vissa ersättningar till Ester Karolina Jansson samt försäkringsaktiebolaget Nornan. Under punkten 5 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att de ersättningsbelopp om tillhopa 1 000 kronor för år, som enligt vad i propositionen angivits på grund av olycksfall tillkomma Ester Karolina Jansson och försäkringsaktiebolaget Nornan, må från och med budgetåret 1944/45 bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande av att å ersättningsbeloppen icke må åtnjutas någon sådan tilläggförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 30 april 1942 ägde sammanstötning rum i korsningen av huvudleden Falun—Borlänge och allmänna vägen Hönsarvet—Islingby mellan en kronan tillhörig av Dalregementet disponerad lastbil, vilken vid tillfället i tjänsten framfördes av värnpliktige nr 80—58—1932 Bror Erik Teodor Karlsson, och en cykel, som kördes av järnverksarbetaren Emil Tyko Jansson från Mjälga, Domnarvets socken. Jansson skadades så svårt, att han kort därefter avled.

Genom lagakraftvunnet domstolsutslag har Karlsson förpliktats att, såvitt nu är i fråga, utgiva livränta till Janssons änka Ester Karolina Jansson med 1 000 kronor om året, så länge hon levde ogift, dock ej längre än till den 29 april 1954, med rätt för Karlsson att vid fullgörande av betalningsskyldigheten avräkna två tredjedelar av vad på grund av dödsfallet i motsvarande hänseende och för motsvarande tid utgått eller komme att utgå till Ester Jansson från försäkringsaktiebolaget Nornan, där Jansson varit olycksfallsförsäkrad.

Arméförvaltningens tyg- och civila departement anförde i skrivelse den 24 september 1943 i huvudsak följande.

Genom beslut den 7 maj 1943 hade tygdepartementet med anlitande av till departementets förfogande stående medel utbetalat — förutom ifrågakommande stadeståndsbelopp m. m. — till Ester Jansson ett belopp av 350 kronor samt till försäkringsaktiebolaget Nornan ett belopp av 650 kronor, avseende livränta för tiden från och med den 1 maj 1942 till och med den 30 april 1943. Då Karlsson icke torde ha vid tillfället gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, syntes kronan med hänsyn till föreskrifterna i förordningen den 22 juni 1939 (nr 286) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten, sakna regressrätt mot honom beträffande belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av olycksfallet. På grund härav och vad i övrigt anförts hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av de verkställda utbetalningarna, för här avsett ändamål för tiden från och med den 1 maj 1942 till och med den 30 juni 1944 ställa till departementens förfogande ett belopp av 2 166 kronor 66 öre, varav avsågs att utbetalas till Ester Jansson 758 kronor 33 öre och till försäkringsaktiebolaget Nornan 1 408 kronor 33 öre.

Härjämte hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga proposition om anvisande av erforderliga medel för utgivande till Ester Jansson och försäkringsbolaget av de livräntebelopp, vartill de kunde vara berättigade för tid från och med den 1 juli 1944.

Genom brev den 22 oktober 1943 medgav Kungl. Maj:t, med godkännande av verkställda utbetalningar, att kostnaderna för tiden intill den 1 juli 1944 finge med ett belopp av 2 166 kronor 66 öre bestridas av anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarets motorfordon. Härjämte förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna för tid därefter.

Utskottet.

Med biträdande av Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

6:o.

Livräntor åt Elly Sjöholm och hennes barn. Under punkten 6 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att änkan Elly Sjöholm och hennes barn Leif Georg och Tom Valter jämlikt hovrättens över Skåne och Blekinge utslag den 9 april 1943 tillkommande årliga livräntor, uppgående till — efter avdrag av de livräntebelopp, som de i anledning av Elvir Lennart Sjöholms död uppbära från riks-försäkringsanstalten — för änkan 45 kronor och för vartdera barnet 10 kronor för år, må från och med budgetåret 1944/45 bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande att å ersättningsbeloppen icke må

åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkommer pensionstagare.

Den 22 april 1942 påkörde å Erikslustvägen i Malmö krigsfrivillige nr 502—1—1913 Ernst Axel Alfred Bohman under framförande i tjänsten av en kronan tillhörig och av Malmö försvarsområde disponerad lastbil rörläggaren Elvir Lennart Sjöholm, vilken körde cykel i samma riktning som bilen. Sjöholm skadades så svårt, att han senare samma dag avled.

Genom lagakraftvunnet domstolsutslag har Bohman förpliktats att — utöver från riks försäkringsanstalten på grund av olycksfallsförsäkringslagen utgående livräntor, nämligen till Sjöholms änka Elly Sjöholm 975 kronor, till vartdera av makarna Sjöholms barn Leif Georg och Tom Valter, födda respektive den 3 december 1934 och den 1 mars 1940, 650 kronor samt till den avlidnes föräldrar gemensamt 260 kronor, allt för år, vilka livräntor Bohman ålagt återgälda anstalten — utgiva årliga livräntebelopp, till änkan med 45 kronor, så länge hon lever ogift, samt till vartdera barnet med 10 kronor tills det fyllt 16 år.

I skrivelse den 24 september 1943 anförde *arméförvaltningens tyg- och civila departement* bland annat följande.

Genom beslut den 22 juni och den 16 juli 1943 hade tygdepartementet av till departementets förfogande stående medel utbetalat — förutom ifrågakommande skadeståndsbelopp m. m. — livräntor för ett år från och med den 23 april 1942, efter avdrag av vad vederbörande för samma tid uppburet från riks försäkringsanstalten, nämligen till Elly Sjöholm för egen del 45 kronor och för vartdera av barnen 10 kronor ävensom till riks försäkringsanstalten 2 535 kronor. Enär Bohman icke torde ha vid tillfället gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, syntes kronan jämlikt föreskrifterna i förordningen den 22 juni 1939 (nr 286) med vissa bestämmelser rörande skadeståndsskyldigheten för förare av motorfordon, motorredskap och traktortåg, som tillhöra eller nyttjas av staten, sakna regressrätt mot honom beträffande belopp, som utgivits eller kunde komma att utgivas i anledning av förevarande olycksfall. På grund härav och vad i övrigt anförts hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte, med godkännande av de verkställda utbetalningarna, för här avsett ändamål för tiden intill den 1 juli 1944 ställa till förfogande ett belopp av 5 691 kronor 11 öre, varav avsåges att utbetalas till Elly Sjöholm och hennes barn 142 kronor 28 öre och till riks försäkringsanstalten 5 548 kronor 83 öre.

Härjämte hemställde tyg- och civila departementen, att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga proposition om anvisande från tolfte huvudtitelns anslag till diverse pensioner och understöd m. m. av erforderligt belopp, att såsom livränta utgå till Elly Sjöholm, så länge hon levde ogift, samt till Leif Georg och Tom Valter Sjöholm tills de fyllt 16 år ävensom till riks försäkringsanstalten för vad denna komme att utgiva till nämnda tre personer samt till Axel Sjöholm och Anna Sjöholm.

Genom brev den 22 oktober 1943 medgav Kungl. Maj:t, med godkännande av verkställda utbetalningar, att kostnaderna för tiden intill den 1 juli 1944 finge med ett belopp av 5 691 kronor 11 öre bestridas av anslaget till reglering av skador i följd av trafik med försvarets motorfordon. Härjämte

förklarade Kungl. Maj:t Sig vilja framdeles meddela beslut rörande bestridandet av kostnaderna i motsvarande hänseenden för tid därefter.

Statskontoret har i utlåtande den 2 november 1943 anfört följande.

Statskontoret finge föreslå, att Kungl. Maj:t utverkade riksdagens medgivande, att änkan Sjöholm och hennes förenämnda barn tillkommande livräntor, uppgående till — efter avdrag av de livräntebelopp, dessa personer uppbure från riksförsäkringsanstalten — för änkan 45 kronor samt för ettvarvt av barnen 10 kronor för år, finge gäldas från tolfte huvudtitelns anslag till diverse pensioner och understöd m. m. Från sagda anslag torde däremot enligt statskontorets mening icke böra utgå medel till ersättande av förenämnda av riksförsäkringsanstalten jämlikt lagen om försäkring för olycksfall i arbete beviljade livräntebelopp.

På sätt tidigare skett i liknande fall torde föreskrift böra meddelas därom, att å ersättningsbeloppen från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. icke finge åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser eljest tillkomme pensionstagare.

Föredragande departementschefen har anfört i huvudsak följande.

I likhet med statskontoret anser jag, att från tolfte huvudtitelns anslag till diverse pensioner och understöd m. m. icke bör utgå ersättning till riksförsäkringsanstalten för de av anstalten jämlikt olycksfallsförsäkringslagen utbetalade livräntorna. Däremot synas livräntebeloppen om 45 kronor till änkan och 10 kronor till vardera barnet böra bestridas från nämnda anslag. Av riksdagen bör därför utverkas medgivande, att sistnämnda livräntebelopp, vilka erlagts för tiden intill den 1 juli 1944, må för tiden därefter utgå av anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. med iakttagande att å ersättningsbeloppen icke må åtnjutas någon sådan tilläggsförmån, som enligt gällande bestämmelser tillkommer pensionstagare. Såsom tyg- och civila departementen påpekat, torde kronan icke äga regressrätt mot Bohman beträffande belopp, som utgivits eller kunna komma att utgivas i anledning av skadan.

Utskottet.

Utskottet, som funnit sig böra biträda Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda förslag, får hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

7:o.

Sjukpenning och livränta åt Carl Johan Eric Tersmeden. Under punkten 7 av förevarande proposition föreslår Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att löjtnanten i Svea livgardes reserv Carl Johan Eric Tersmeden må från fjärde huvudtitelns anslag till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, uppbära *dels* sjukpenning med 1 419 kronor, *dels ock* livränta för tiden den 16 mars 1941—den 15 september 1944, beräknad efter 2 000 kronor för år till och med den 15 september 1942 och därefter efter 1 000 kronor för år, jämte 15 % dyrtidstillägg å sålunda utgående livränta.

Under tiden den 22 augusti—den 18 november 1939 var löjtnanten i Svea livgardes reserv Carl Johan Eric Tersmeden inkallad till militärtjänstgöring i

anledning av förstärkt försvarsberedskap. I oktober samma år insjuknade han i barnförlamning och intogs på grund härav den 9 oktober på epidemisjukhuset i Stockholm. Där kvarlåg han till den 1 mars 1940, då han överflyttades till S:t Görans sjukhus i Stockholm för efterbehandling. Under sjukdomstiden åtnjöt Tersmeden avlöning med vederbörligt tjänstledighetsavdrag intill tjänstgöringsperiodens slut. Då vården å epidemisjukhuset var avgiftsfri, åsamkades Tersmeden icke några kostnader för sjukvård under tiden intill den 1 mars 1940. Kostnaderna för vård å halvenskilt rum å S:t Görans sjukhus för tiden till och med den 15 juni 1940 samt för viss ambulanstransport uppgingo till sammanlagt 959 kronor. Den 30 juni 1940 förflyttades Tersmeden från sjukhuset till Skottorp för privat vård. Han har under tiden därefter intill den 15 september 1942 undergått specialbehandling för sin sjukdom.

Sedan Tersmeden hos Kungl. Maj:t gjort framställning om ersättning på grund av sjukdomen, som han förmenade ådragits i tjänsten, framhöll riks-försäkringsanstalten bland annat följande.

Enär sjukdomen ej föränletts av något under tjänsten inträffat olycksfall, vore bestämmelserna i olycksfallsförsäkringslagen icke tillämpliga å Tersmeden. Denne kunde ej heller beredas ersättning enligt 1927 års militärsämningsförordning, enär han icke vore att hänföra till någon av de kategorier, som omförmäldes i denna förordning. Ej heller kunde ersättning utgå till Tersmeden jämlikt brev den 23 juli 1940 med provisoriska bestämmelser om särskilda förmåner åt viss personal vid försvarsväsendet, som drabbats av kroppsskada. Bestämmelserna i detta brev gällde nämligen endast sådan personal, å vilken krigsavlöningsreglementet vore tillämpligt, och vid ifrågasvarande tid hade reglementet endast partiellt varit tillämpligt med avseende å Tersmeden. Anstalten ville emellertid framhålla, att Tersmedens sjukdom syntes vara ådragen under sådana förhållanden, att samband mellan sjukdomen och tjänstgöringen torde få anses föreligga.

Genom brev den 6 december 1940 medgav Kungl. Maj:t, att till Tersmeden finge såsom ersättning för de kostnader han i följd av sjukdomen måst vidkännas under tiden den 1 mars—den 15 juni 1940 från lantförsvarets anslag till extra utgifter utbetalas ett belopp av 766 kronor, motsvarande vad som under liknande omständigheter skulle ha utgått till beställningshavare på aktiv stat.

I en den 28 maj 1943 överlämnad skrift har Tersmeden anhållit om ytterligare ersättning på grund av sin sjukdom och därvid framhållit bland annat följande.

Då han hösten 1939 inbeordrats till militärtjänstgöring, hade han bevistat andra årets lärokurs vid skogshögskolan för avläggande framdeles av civiljägmästarexamen. Efter inkallelsen hade han emellertid på grund av de relativt dåliga befodrings- och avlöningsförhållandena på skogsmannabanan haft för avsikt att övergå till aktiv militär stat. Goda utsikter torde ha förefunnits för ett förverkligande av dessa planer. Den under militärtjänstgöringen inträffade sjukdomen omöjliggjorde emellertid en dylik övergång. För att i någon mån trygga sin framtida utkomst ämnade Tersmeden nu fortsätta de år 1939 avbrutna studierna och söka avlägga civiljägmästarexamen. Han hade därefter för avsikt att söka anställning vid någon anstalt eller byrå,

där praktiskt skogsarbete ej vore utslagsgivande. Sannolikt måste han efter examen fortsätta studierna i flera år för att specialisera sig i vissa ämnen. Genom sjukdomen hade Tersmeden förlorat minst tre studieår med därav försenade utkomstmöjligheter och härjämte komme givetvis hans invaliditet att framdeles väsentligen nedsätta hans prestationsförmåga. För närvarande vore Tersmeden tack vare specialbehandling så pass återställd, att han kunde, om ock långsamt, förflytta sig på slät och jämn mark kortare sträckor med tillhjälp av två käppar samt med stöd av käpp och ledstång taga sig uppför och utför ej alltför branta trappor.

I anslutning härtill har Tersmeden anhållit dels om ersättning för vissa kostnader m. m., dels ock om invalidpension enligt närmare angivna grunder.

Genom beslut den 8 oktober 1943 har *Kungl. Maj:t* därefter tillerkänt Tersmeden ersättning dels för kostnader för sjukhusvård under tiden den 1 mars—den 15 juni 1940 med 766 kronor, dels ock för sjukhusvård under tiden den 16—30 juni 1940 med 108 kronor 75 öre samt för specialbehandlingar m. m. med 1 790 kronor eller med tillhoppa 1 898 kronor 75 öre. Tillika har *Kungl. Maj:t* förklarat sig vilja framdeles, efter framställning till riksdagen, meddela beslut i fråga om utgivande till Tersmeden av ersättning i övrigt.

Beträffande frågan om sjukpenning och livränta för tiden efter den 30 juni 1940, då Tersmeden flyttades från sjukhus för privat vård, ha *arméförvaltningens civila departement* och *sjukvårdsstyrelse* ifrågasatt, om ej Tersmeden borde tillerkännas ett engångsbelopp med i avrundat tal 4 500 kronor, motsvarande sjukpenning och livränta enligt av riksförsäkringsanstalten närmare angivna beräkningsgrunder för tiden tiden den 1 juli 1940—den 15 september 1942, då behovet av sjukpenning upphörde, emedan Tersmeden efter denna tidpunkt ej behövde sjukvård. Frågan om invalidpension efter den 15 september 1942 borde underställas riksdagens prövning.

Statskontoret har däremot ansett mest följdriktigt, om riksförsäkringsanstaltens beräkningsnormer i sin helhet tagas till utgångspunkt vid bestämmandet av ersättningens storlek efter den 30 juni 1940. Enligt statskontorets mening bör ersättningsfrågan i vad avser sjukpenning och livränta icke avgöras utan riksdagens medverkan.

Föredragande departementschefen har anfört i huvudsak följande:

I likhet med de hörda myndigheterna finner jag mig böra på grund av föreliggande omständigheter tillstyrka, att Tersmeden erhåller sjukpenning och livränta för tiden efter den 30 juni 1940. Jag anser mig i detta hänseende böra förorda bifall till statskontorets förslag, i enlighet varmed Tersmeden bör tillerkännas dels sjukpenning för tiden den 1 juli 1940—den 15 mars 1941 med sammanlagt 1 419 kronor, dels ock livränta för tiden den 16 mars 1941—den 15 september 1944, beräknade efter 2 000 kronor för år till och med den 15 september 1942 (100 % invaliditet) och därefter efter 1 000 kronor för år (50 % invaliditet) jämte dyrtidstillägg. Beloppen böra utgå från fjärde huvudtitelns anslag till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.

Utskottet.

Vid prövning av förevarande ersättningsfråga har utskottet funnit sig böra biträda *Kungl. Maj:t*s i ärendet framlagda förslag.

Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Stockholm den 14 mars 1944.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Sandén, Nordenson**, *Sylwan, Leander, Löfgren** och *Ljungdahl*;

från andra kammaren: herrar *Svedman, Paulsen**, *Mattsson, Andersson* i Munkaljungby, *Eriksson* i Sandby*, *Barnekow*, fru *Hunla* och herr *Hallberg*.

*Ej närvarande vid utlåtandets justering.
